

– Sydafrikas vita måste lära känna de svarta!

STOCKHOLM (SkD) – De vita i Sydafrika måste övervinna sin rädsla genom att lära känna de svarta som människor.

– Jag är säker på, att min far fruktade för sitt liv, när han efter mörkrets inbrott gick hem till Robert Mugabe, som han aldrig träffat förut. Men han insåg, att han måste gå dit ensam, även om det var farligt.

Vi träffade Alec Smith, som under några soliga höstdagar besökte Sverige med anledning av sin bok, "Nu är vi bröder". Intervjun kom till stor del att handla om Zimbabwes omvandling som en möjlig modell för Sydafrika.

– Många vita sydafrikaner vet, att det är fel med rasåtskillnad, men håller fast vid Botha av fruktan för det okända.

– De fruktar ett nytt Mocambique, Angola, Zaire eller Uganda. Jag tror inte att någon vit sydafrikan skulle bli entusiastisk om alternativet till apartheid vore Idi Amin. . .

Inte onda

– Zimbabwe är en angenäm överraskning för dem. Men för att de styrande i Sydafrika ska kunna ändra attityd måste de börja lära känna svarta människor, speciellt de svarta ledarna.

Det behövs inga inofficiella moten i Genève eller så, utan bara att de lär känna varandra som människor.

– De måste inse, att det inte är några onda varelser utan bara människor, sydafrikaner, som vill deltaga i sitt lands politiska, ekonomiska och sociala liv som jämlikar.

– Det är svårt att förstå att P.W. Botha haft Nelson Mandela fängslad i 23 år utan att ens ha talat med honom. Han vet inte ens vad Mandela tänker.

Fått intryck

Alec Smith började emellertid med att prata om sitt hemland, Zimbabwe. Han har fått intryck av att många svenskar tror, att landet nu börjar förlora sin frihet. Att Mugabe är i full färd med att förvandla Zimbabwe till en enpartistat.

– Och visst har vi problem. Det förekommer strider mellan anhängare till Nkomo och Mugabe. Men man måste samtidigt framhålla det positiva: Efter sju år av inbördeskrig lever folk i allmänhet i fred med varandra, arbetar tillsammans utan problem.

– I parlamentet, som min far ännu tillhör, finns fem partier. Några konservativa, andra socialister på vänsterkanten, kristna, demokratiska etc.

– Vi har överskott på mat, som

vi exporterar till fem grannländer. Med afrikanska mått är Zimbabwe en framgångsrik nation. Våra sjukhus och skolor fungerar även under svart styre.

Vad kan vi egentligen göra för att bekämpa apartheid? Alec Smith ger statsminister Ingvar Carlsson rätt i, att det behövs bred uppslutning om sanktioner ska bli verksamma.

– Ni i Sverige har hjälpt många afrikanska länder genom att ta emot ungdomar och ge dem utbildning. Man kan också stödja människor och organisationer i Sydafrika, t ex the Christian Council och the Black Trade Union Movement, liksom man börjat hjälpa frontstaterna att bli mindre beroende av Sydafrika.

– Jag tror att USA, Storbritan-

nien och Västtyskland kan göra mest åt arpartheid. Helst skulle man säga till Sydafrikas regering: "Om ni låter de svarta styra, så ska vi stödja er med investeringar och utveckling."

Alec arbetar sedan några år som fältpräst i Zimbabwes armé. Han är gift med en norska, Elisabeth och har tre barn. Hur ser han på kristendom och apartheid? Brukar inte Sydafrikas regering hänvisa till bibeln?

– Jo, till Romarbrevet, där det står att all överhet är av Gud. Man kan läsa bibeln på mycket låg nivå eller bara läsa det man vill. Som t ex motståndare till kvinnliga präster gör.

– Bibeln har också flera avsnitt om rättvisa, ledares ansvar och

likhet inför lagen. Andan i hela bibeln säger, att rättvisan måste segra. I Gamla testamentet fördöms Israels härskare ofta av profeter, när de inte behandlar människor lika.

– Och i Nya testamentet fördömer Jesus ofta ledarna. När jag själv blev kristen såg jag plötsligt hela bilden: Hur landet var, hur de svarta levde. Mitt samvete väcktes och jag måste göra något åt det, säger Alec, som i sin bok formulerat sin kristna livssyn genom två retoriska frågor:

– Vad betyder "Älska din nästa som dig själv" annat än att man bör längta efter att ens nästa ska få allt man själv vill ha: en god bostad, god utbildning, goda sociala möjligheter och frihet att väl-

25-03-058



Inför årsskiftet 1977-78 togs den här bilden på Rhodesias dåvarande premiärminister Ian Smith och hans familj. I soffan sitter även Ian Smiths mor Agnes, hustrun Janet och sonsonen James. Alec Smith står längst till höger, bredvid sina äldre halvsyskon Robert och Jean och deras äkta hälfter Gilliam och Clem, samt Roberts äldre son, Patrick.

Foto: AP

ja?

– Hur kan vi som kristna stå ut med att leva i ett samhälle, där andra har det så påtagligt mycket sämre än vi och blir så grovt förnedrade?

Alec tror, att de flesta vita i Sydafrika kallar sig kristna.

– Men det gör en till skillnad från att kallas muslim eller hindu, t ex när de fyller i något formulär. Men det påverkar inte deras liv. Det är skillnad, när man blir en medveten kristen och kristendomen blir ens livsfilosofi.

Alecs far, Ian Smith är i dag 67 år. Han arbetar i parlamentet fem månader om året, men tänker snart dra sig tillbaka som politiker för att ägna sig åt sitt jordbruk på heltid.

HANS BRATTBERG

SKÅNSKA DAGBLADET
20 sept 1986